

Zmiany w podstawie programowej 2024 zgodne z załącznikiem do rozporządzenia z 28.06.2024 r.

Zasadnicze zmiany w przedmiocie:

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

Wykaz dla podręcznika do klasy IV

ZAKRES ROZSZERZONY – ZMIANA 2024
XIII. Ład międzynarodowy. Uczeń:
Jest: 4) wyjaśnia na przykładach wzajemne zależności polityczne, gospodarcze i kulturowe pomiędzy dawnymi metropoliami a państwami postkolonialnymi ;
Było: 4) wyjaśnia na przykładach wzajemne zależności polityczne, gospodarcze i kulturowe pomiędzy państwami o różnym poziomie PKB i różnej jego strukturze; wyjaśnia znaczenie okresu kolonializmu w tych zależnościach ;
Usunięto punkt: 6) analizuje kwestię globalizacji na podstawie literatury (np. fragmentów pracy <i>Dżihad kontra McŚwiat</i> Benjamina R. Barbera lub <i>No logo</i> Naomi Klein);
Jest: 23) przedstawia cele działania: Światowej Organizacji Zdrowia, Międzynarodowego Funduszu Walutowego, Światowej Organizacji Handlu.
Było (usunięto przekreślone fragmenty): 23) przedstawia cele działania: Światowej Organizacji Zdrowia, ~~Międzynarodowej Organizacji Pracy, Organizacji Narodów Zjednoczonych do Spraw Wyżywienia i Rolnictwa,~~ Międzynarodowego Funduszu Walutowego, ~~Międzynarodowego Banku Odbudowy i~~

Rozwoju, Światowej Organizacji Handlu, Organizacji Narodów Zjednoczonych do Spraw Oświaty, Nauki i Kultury. Organizacji Narodów Zjednoczonych do Spraw Rozwoju Przemysłowego oraz Międzynarodowej Agencji Energii Atomowej.

XIV. Integracja europejska. Uczeń:

Usunięto przekreślone fragmenty podpunktów:

2) przedstawia etapy powojennej integracji europejskiej (w aspekcie gospodarczym – od strefy wolnego handlu do wspólnego rynku) i najważniejsze postanowienia aktów prawa pierwotnego: Traktatu ustanawiającego Europejską Wspólnotę Węgla i Stali, Traktatu ustanawiającego Europejską Wspólnotę Gospodarczą, Traktatu ustanawiającego Europejską Wspólnotę Energii Atomowej ~~traktatu fuzyjnego i Jednolitego Aktu Europejskiego;~~

Usunięto przekreślony fragment punktu:

3) przedstawia integrację w ramach Unii Europejskiej (w aspekcie gospodarczym – od wspólnego rynku do unii gospodarczo-walutowej) i najważniejsze postanowienia ~~aktów prawa pierwotnego~~: Traktatu o Unii Europejskiej (traktatu z Maastricht), ~~traktatu amsterdamskiego i traktatu nicejskiego;~~

Usunięto przekreślony fragment punktu:

6) przedstawia podział kompetencji pomiędzy Komisją i Radą; wyjaśnia strukturę Komisji ~~oraz rolę komitetów i grup roboczych Rady;~~

Usunięto przekreślony fragment punktu:

9) wyjaśnia założenia strefy euro; ~~przedstawia zadania Europejskiego Banku Centralnego i Europejskiego Systemu Banków Centralnych;~~

Jest:

10) charakteryzuje działalność Unii Europejskiej w polityce spójności społecznej i gospodarczej oraz konkurencji i ochrony konsumentów;

11) przedstawia **fundusze** Unii Europejskiej i **podaje przykłady ich wykorzystania na poziomie regionalnym i centralnym w Rzeczypospolitej Polskiej;**

Było:

10) przedstawia **dochody i wydatki budżetowe** Unii Europejskiej i **procedurę tworzenia budżetu ogólnego**; charakteryzuje zadania Europejskiego Trybunału Obrachunkowego;

11) charakteryzuje działalność Unii Europejskiej w polityce spójności społecznej i gospodarczej oraz konkurencji i ochrony konsumentów;

Usunięto punkt:

12) przedstawia działalność Unii Europejskiej w wybranych politykach sektorowych (polityce: kulturalnej; kształcenia i młodzieży; badań i rozwoju technologicznego; handlowej; rolnej; transportowej; ochrony środowiska; energii, małych i średnich przedsiębiorstw);

Usunięto punkt:

14) rozważa kwestię skutków członkostwa Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej, odwołując się do danych statystycznych i wyników badań opinii publicznej;

XV. Polska polityka zagraniczna. Uczeń:

Usunięto punkt:

6) porównuje i ocenia relacje Rzeczypospolitej Polskiej z wybranymi państwami pozaeuropejskimi na podstawie samodzielnie zebranych informacji;

XVI. Edukacja i nauka. Uczeń:

Usunięto punkty:

2) przedstawia obowiązujący w Rzeczypospolitej Polskiej podział nauk społecznych i humanistycznych; przygotowuje notatkę na temat wybranych nauk (spośród nauk o: polityce, polityce publicznej, bezpieczeństwie, mediach, poznaniu i komunikacji społecznej; nauk prawnych; socjologii, psychologii, pedagogiki; etnologii, kulturoznawstwa);

4) znajduje informacje o uniwersytetach oraz o innych szkołach wyższych w swoim regionie, a także o programie interesujących go kierunków studiów I stopnia lub jednolitych studiów magisterskich przez nie prowadzonych;

5) przedstawia na wybranych przykładach zasady kwalifikacji kandydatów do szkół wyższych w Rzeczypospolitej Polskiej na kierunki studiów I stopnia lub jednolitych studiów magisterskich;

Poniżej zamieszczono szczegółowe informacje dotyczące zmian w odniesieniu do poszczególnych działów podręcznika.

Wiedza o społeczeństwie 4. Zakres rozszerzony. Podręcznik

Dział	Temat	Usunięto	Zmieniono
I. Ład międzynarodowy	1. Zasady i podmioty prawa międzynarodowego		Bez zmian
	2. Międzynarodowe stosunki polityczne		Bez zmian
	3. Mocarstwa regionalne na drodze do dominacji międzynarodowej		Bez zmian
	4. Znaczenie zasobów w polityce międzynarodowej		Bez zmian
	5. Zależności między bogatymi i biednymi państwami		Bez zmian
	6. Wymiary globalizacji	Fragment tekstu <i>Dżihad kontra McŚwiat</i> wraz z ćwiczeniami.	
	7. Powtórzenie		Bez zmian
	8. Sprawdź, czy umiesz!		Bez zmian
	9. Publicystycznym okiem – materiał do dyskusji		Bez zmian
II. Konflikty międzynarodowe	1. Charakterystyka konfliktów zbrojnych		Bez zmian
	2. Separatyzm a prawo międzynarodowe		Bez zmian
	3. Konflikty międzynarodowe i etniczne w Europie Zachodniej i Środkowej		Bez zmian
	4. Konflikty międzynarodowe i etniczne na obszarze poradzieckim		Bez zmian

	5. Konflikty międzynarodowe i etniczne na obszarze Środkowego i Dalekiego Wschodu		Bez zmian
	6. Konflikty międzynarodowe i etniczne na obszarze Afryki i Bliskiego Wschodu		Bez zmian
	7. Terroryzm we współczesnym świecie		Bez zmian
	8. Sposoby rozwiązywania konfliktów między narodami i państwami		Bez zmian
	9. Powtórzenie		Bez zmian
	10. Sprawdź, czy umiesz!		Bez zmian
	11. Publicystycznym okiem – materiał do dyskusji		Bez zmian
III. Organizacje międzynarodowe	1. Organizacja Narodów Zjednoczonych		Bez zmian
	2. Organizacje wyspecjalizowane i agendy ONZ	Treści i zadania związane z Międzynarodową Organizacją Pracy, UNESCO, Organizacją Narodów Zjednoczonych do spraw Wyżywienia i Rolnictwa.	
	3. Rola Rady Europy i OBWE w Europie		Bez zmian
	4. Rola Organizacji Paktu Północnoatlantyckiego w systemie bezpieczeństwa międzynarodowego		Bez zmian
	5. Organizacje regionalne i subregionalne o charakterze ogólnym		Bez zmian
	6. Organizacje międzynarodowe o charakterze polityczno-ekonomicznym	Treści i zadania związane z Międzynarodowym Bankiem Odbudowy i Rozwoju.	

	7. Organizacje subregionalne i inne formy współpracy międzynarodowej w Europie		Bez zmian
	8. Powtórzenie		Treści związane z tematami nr 2 i 6 oznaczono jako do modyfikacji przez nauczyciela.
	9. Sprawdź, czy umiesz!		Bez zmian
	10. Publicystycznym okiem – materiał do dyskusji		Bez zmian
IV. Integracja europejska	1. Geneza integracji europejskiej	Treści związane z traktatem o fuzji i Jednolitym Aktem Europejskim oraz traktatem nicejskim.	
	2. Instytucje Unii Europejskiej	Treści związane z Europejskim Bankiem Centralnym oraz Trybunałem Obrachunkowym.	
	3. Prawo Unii Europejskiej		Bez zmian
	4. Gospodarka Unii Europejskiej	Treści związane ze szczegółową procedurą budżetową.	
	5. Polityka spójności i inne polityki Unii Europejskiej		Cały temat zaznaczono jako do modyfikacji przez nauczyciela, ponieważ z podstawy programowej usunięto punkt: „12)

			<p>przedstawia działalność Unii Europejskiej w wybranych politykach sektorowych (polityce: kulturalnej; kształcenia i młodzieży; badań i rozwoju technologicznego; handlowej; rolnej; transportowej; ochrony środowiska; energii, małych i średnich przedsiębiorstw)”, ale pozostawiono: „10) charakteryzuje działalność Unii Europejskiej w polityce spójności społecznej i gospodarczej oraz konkurencji i ochrony konsumentów”.</p>
	6. Obywatel Unii Europejskiej		Bez zmian
	7. Perspektywy rozwoju Unii Europejskiej		Bez zmian
	8. Unia Europejska wśród światowych mocarstw		Bez zmian
	9. Powtórzenie		Jako zmodyfikowane oznaczono treści

			związane z tematami nr 1, 2, 4 i 5.
	10. Sprawdź, czy umiesz!		Bez zmian
	11. Publicystycznym okiem – materiał do dyskusji		Bez zmian
V. Polska polityka zagraniczna	1. Polska racja stanu		Bez zmian
	2. Relacje Rzeczypospolitej Polskiej z sąsiadami		Bez zmian
	3. Pozycja Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej	Zadanie związane z oceną skutków członkostwa Polski w Unii Europejskiej na podstawie danych statystycznych i badań opinii publicznej.	
	4. Polska polityka zagraniczna w strefie euroatlantyckiej		Bez zmian
	5. Działalność państwa polskiego na rzecz pokoju i demokracji		Bez zmian
	6. Powtórzenie		Bez zmian
	7. Sprawdź, czy umiesz!		Bez zmian
	8. Publicystycznym okiem – materiał do dyskusji		Bez zmian
VI. Edukacja i praca	1. Rozwój nauk społecznych		Bez zmian
	2. Nauki społeczne i humanistyczne w Rzeczypospolitej Polskiej	Cały temat.	
	3. System szkolnictwa wyższego w Polsce i za granicą		Bez zmian
	4. Rola szkoły, edukacji pozaformalnej i nieformalnej		Bez zmian
	5. System edukacji a rynek pracy		Bez zmian

	6. Powtórzenie	Treści odnoszące się do tematu nr 2.	
	7. Sprawdź, czy umiesz!	Ćwiczenie odnoszące się do nauk społecznych.	
	8. Publicystycznym okiem – materiał do dyskusji		Bez zmian